

Research Paper

Management Model of Age Discrimination Against Older Adults in Sport

Zahra Mohammadi^{1*} , Sara Keshkar² , Habib Honari³ , Gholamali Kargar⁴

Received: Aug 22, 2024

Revised: Jan 14, 2025

Accepted: Jan 14, 2025

ABSTRACT

Objective: The global trend of population aging presents numerous challenges for countries. One such challenge is age discrimination. This study aims to provide a model for managing age discrimination against older adults in sports.

Methodology: This study was qualitative and fundamental in purpose. It was conducted using the grounded theory method based on the systematic approach of Strauss and Corbin (1997). The population consisted of selected older adults and specialists in sports management and physical education, cultural sociology, gerontology, and psychology. Purposive and theoretical sampling resulted in 20 interviews that achieved theoretical saturation.

Results: By analyzing the interviews, initially conceptual propositions and then open codes and axial codes were formulated in the context of six dimensions that include causal factors (7), contextual factors (4), intervening factors (5), strategies (4), outcomes (4), and the central category that forms the final model.

Conclusion: Implementing an anti-discrimination model in sports can enhance the conditions and opportunities for older adults and other age groups. This model includes policy approaches, encouragement and support, awareness raising, and organizational culture development. Furthermore, with appropriate policymaking, creating discrimination-free sports environments will be achievable, contributing to social justice and improving the quality of life for older adults.

Keywords: Age Discrimination, Aging, Grounded Theory, Management Model, Physical Activity

1. PhD Student of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education & Sports Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran. (**Corresponding author**)

2. Associate Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education & Sports Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

3. Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education & Sports Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

4. Associate Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education & Sports Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: zmmohammadi6168@gmail.com

Cite this article: Mohammadi, Z., Keshkar, S., Honari, H., & Kargar, Gh. (2025). *Management Model of Age Discrimination Against Older Adults in Sport*. *Journal of Sport Management and Development*, 14(4), 25-45.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2025.28249.2924>

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

The global phenomenon of population aging introduces significant challenges for many countries (Adib Roshan et al., 2020), including age discrimination. This issue emerges from societal stereotypes and prejudices that neglect the diversity and individuality of older adults. Ageism, a term coined by Robert Butler, refers to stereotyping or discrimination against individuals based on age, akin to sexism or racism (Butler, 1975). In the context of sports, age discrimination can manifest in limited access, reduced opportunities, and persistent negative stereotypes that discourage participation among older adults (Ayalon & Tesch-Römer, 2018). Addressing this issue requires a nuanced understanding of its social and cultural dimensions. Research highlights the role of sports and physical activities in enhancing the physical and mental well-being (Shariati Feizabadi & Moghadam Bagha, 2024), particularly in older adults. However, structural and societal barriers limit their engagement (Mohammadi et al, 2023). This study aims to develop a comprehensive management model to mitigate age discrimination in sports and foster an inclusive environment for older adults.

Methodology

This study employs a qualitative, fundamental research approach, utilizing Strauss and Corbin's (1997) systematic grounded theory methodology. The target population includes older adults with experiences of age discrimination and experts in sports management, physical education, cultural sociology, gerontology, and psychology. Purposive and theoretical sampling was applied, culminating in 20 interviews that reached theoretical saturation. Data collection involved semi-structured interviews lasting 45–60 minutes each. The interview transcripts were subjected to open, axial, and selective coding, facilitated by MAXQDA software.

Results

The study's findings reveal a multidimensional framework addressing age discrimination in sports. Seven causal factors were identified:

1. Rapid population aging,
2. Inadequate infrastructure for older adults,
3. Cultural biases against aging,
4. Limited awareness of older adults' needs,
5. Social isolation among seniors,
6. Inconsistent policy frameworks,
7. Lack of inclusive sporting opportunities

Four contextual factors shape the environment for implementing interventions:

1. Supportive organizational culture,
2. Proactive policy frameworks,
3. Encouragement of intergenerational activities,

4. Awareness campaigns targeting societal attitudes

The research highlights five intervening factors that either facilitate or impede the strategies:

1. Presence of advocacy networks,
2. Educational initiatives,
3. Social support systems,
4. Availability of resources,
5. Stakeholder commitment to inclusivity

Key strategies to address age discrimination include:

1. Policy reforms: Establishing age-inclusive policies in sports organizations.
2. Awareness programs: Conducting training sessions for coaches, athletes, and administrators.
3. Infrastructure development: Creating age-friendly sporting facilities.
4. Cross-generational initiatives: Promoting activities that integrate participants of all age groups.

The outcomes of implementing these strategies are transformative:

1. Enhanced physical and mental health of older adults,
2. Increased participation in sports,
3. Strengthened social cohesion,
4. Improved perceptions of aging within communities

approach that combines policy, education, and cultural initiatives to tackle age discrimination effectively. By fostering an inclusive sports culture, the model aims to transform societal perceptions and provide equitable opportunities for older adults.

Discussion and Conclusion

The research demonstrates that ageism in sports is a systemic issue influenced by cultural, social, and organizational factors. Addressing this challenge requires a paradigm shift in how society perceives aging and the roles of older adults in sports and physical activities. The proposed model offers a holistic framework that prioritizes inclusivity, equity, and social justice. Integrating causal, contextual, and intervening factors enables targeted interventions that align with the unique needs of older adults. For instance, creating age-friendly sports facilities addresses both physical and psychological barriers, while awareness campaigns dismantle harmful stereotypes (Jorkesh & Nazari, 2020).

Educational initiatives play a pivotal role in this model. Training programs for stakeholders, including sports managers, coaches, and community leaders, can instill a deeper understanding of the value older adults bring to sports. Similarly, intergenerational programs foster mutual respect and collaboration, breaking down barriers between age groups.

Policy reforms are critical to institutionalizing these changes. Governments and sports organizations must prioritize the inclusion of older adults by:

- Allocating resources for senior-friendly infrastructure,
- Enforcing anti-discrimination policies,
- Promoting research on aging and sports.

The study's findings have broader implications for public health and social well-being. By

encouraging active lifestyles, the model not only improves physical health but also enhances emotional resilience and social connectedness among older adults. In conclusion, implementing the proposed management model can significantly reduce age discrimination in sports. It highlights the importance of collaboration among policymakers, educators, and community leaders to create an environment where older adults can thrive. Future research should explore the model's application in diverse cultural and institutional settings to refine and expand its impact.

Originality/Value

This research presents a novel model for managing age discrimination in sports, highlighting the importance of inclusivity and equitable opportunities for older adults. The study's findings offer valuable insights for both policymakers and sports organizations, aiming to foster an inclusive sports culture.

Research Limitations/Implications

The study is limited by its qualitative design and focus on a specific cultural context, which may not fully represent all global perspectives. Future research could extend this model to diverse settings and explore its applicability in different cultural or policy environments.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical guidelines were adhered to during the research process. Informed consent was obtained from all participants

Funding

This research did not receive any external funding.

Authors' contribution

All authors equally contributed to the study design, data collection, analysis, and manuscript writing.

Conflict of interest

The authors declare no conflict of interest.

Acknowledgments

We would like to thank the participants for their valuable insights and the research team for their ongoing support throughout the study.

References

- Adib roshan, F., Peymanizad, H., Talebpour, M., & Pourazzat, A.A. (2020). Images of the Future of Iranian Elders about sport status. *Journal of Sport Management and Development*, 9(3), 53-70. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.4499>] [In Persian]
- Butler, R.N. (1975). Psychiatry and the elderly: An overview. *The American Journal of Psychiatry*, 132(9), 893–900. [[Link](#)]
- Darboy, H., & Bagheri, H. (2024). Factors Causing Sports Match-fixing. *Journal of Sport Management and Development*, 13(2), 88-107. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2023.20935.2624>] [In Persian]
- Jorkesh, S., & Nazari, R. (2020). Codification of Influential Factor Scenarios for Iranian Elderly Sport Implementing Scenario Wizard. *Journal of Sport Management and Development*, 9(3), 2-15. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.4371>] [In Persian]
- Mohammadi, Z., Kashkar, S., & Baqeri Shahlaei, J. (2023). Challenges and strategies for promoting sports among the elderly using a goal-oriented strategic marketing model. *Sports Management Studies*, 14(74), 73-102. [<https://doi.org/10.22089/smrj.2020.9321.3160>] [In Persian]
- Shariati Feizabadi, M., & Moghadam Bagha, S. (2024). Sport and Empowering the Economic Security. *Journal of Sport Management and Development*, 13(1), 114-133. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.7169.147>] [In Persian]

الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

زهرا محمدی^{۱*}، سارا کشکر^۲، حبیب هنری^۳، غلامعلی کارگر^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۲۵

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۰۱

چکیده

هدف: روند سالمندی جمعیت در دنیا چالش‌های زیادی را پیش روی کشورها قرار خواهد داد. یکی از این چالش‌ها پدیده تبعیض سنی است. هدف این پژوهش ارائه الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش بود.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر پژوهشی کیفی و از نظر هدف بنیادی بود و با استفاده از روش گرندد تئوری مبتنی بر رویکرد نظام‌مند استراوس و کوربین (۱۹۹۷) انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل سالمندان منتخب دارای تجربه تبعیض، متخصصان حوزه‌های مدیریت ورزش و تربیت بدنی، جامعه‌شناسی فرهنگی، سالمندی، پیری‌شناسی و روانشناسی بودند و ۲۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و نظری انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مصاحبه (اشباع نظری) جمع‌آوری شد. اعتبار داده‌ها براساس معیارهای پیشنهادی لینکلن و گوبا تأیید شد.

یافته‌ها: با تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها در ابتدا گزاره‌های مفهومی و سپس کدهای باز و کدهای محوری در قالب ابعاد شش‌گانه یعنی عوامل علی (۷عامل)، زمینه‌ای (۴عامل)، مداخله‌گر (۵عامل)، راهبردها (۴عامل)، پیامدها (۴پیامد) و مقوله محوری مدیریت تبعیض سنی ارائه شدند.

نتیجه‌گیری: اجرای الگوی ضد تبعیض سنی می‌تواند بهبود شرایط و فرصت‌های ورزشی سالمندان را به همراه داشته باشد. این الگو شامل رویکردهای سیاستی، تشویق و حمایت، آگاهی‌بخشی و فرهنگ‌سازی سازمانی است. با سیاست‌گذاری مناسب، توسعه فضاهای ورزشی عاری از تبعیض میسر خواهد بود که به افزایش کیفیت زندگی سالمندان کمک می‌کند.

واژه‌های کلیدی: الگوی مدیریتی، تبعیض سنی، سالمندی، فعالیت بدنی، گرندد تئوری

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
۲. دانشیار مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۳. استاد مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۴. دانشیار مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: zmmohammadi6168@gmail.com

استناد: محمدی، زهرا؛ کشکر، سارا؛ هنری، حبیب و کارگر، غلامعلی. (۱۴۰۴). الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۴(۴)، ۲۵-۴۵.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2025.28249.2924>

نوآوری پژوهش و پیام کلی

این پژوهش با هدف ارائه الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش انجام گرفت. نوآوری این پژوهش تاکید خاص بر بررسی یکی از پدیده‌های رایج ولی در عین حال ناشناخته چالش‌ها در زمینه ترویج فعالیت بدنی و سبک زندگی فعال در سالمندان یعنی تبعیض سنی بود. مفهوم یا پدیده‌ای که در حوزه درمان و اشتغال بیشتر مورد توجه محققین قبلی قرار گرفته بود ولی در این پژوهش نحوه مدیریت این پدیده در بخش ورزش و فعالیت بدنی بررسی شده است. پدیده‌ای که در صورت عدم مدیریت درست، با وجود روند سالمندی جمعیت ایران به یکی از مشکلات غیرقابل کنترل بر سر راه ترویج سبک زندگی فعال در سالمندان تبدیل خواهد شد.

مقدمه

امروزه پدیده سالمندی و روند سالمندی جمعیت به پدیده‌ای فراگیر در اکثر کشورهای دنیا تبدیل شده است و روند سالمندی جمعیت جهانی به‌طور فزاینده‌ای کشورها را با چالش‌های اساسی روبرو کرده است. این پدیده، به‌ویژه در کشورهایی که هنوز تجربه کافی در مدیریت آن ندارند، می‌تواند عواقب جدی به همراه داشته باشد (کاتری و نیلسون، ۲۰۲۴). یکی از مشکلات عمده، نگرش‌های عمومی نسبت به سالمندان است که معمولاً بر پایه تصورات کلیشه‌ای و نادرست شکل می‌گیرد. به‌عبارتی، دیدگاه غالب درباره سالمندان، تنوع و تفاوت‌های فردی آنان را نادیده می‌گیرد و پیری را به عنوان یک مرحله یکنواخت و بدون تغییر در نظر می‌گیرد (محمدی و همکاران، ۲۰۲۱). این رویکرد نه تنها موجب عدم توجه به نیازها و شرایط خاص هر فرد می‌شود، بلکه باعث ایجاد تصورات نادرست و کلیشه‌ای درباره سالمندان می‌گردد. به‌علاوه، این نگرش‌ها می‌توانند موجب بروز پدیده‌ای به نام «تبعیض سنی» شوند که در آن سالمندان به دلیل سن‌شان مورد قضاوت قرار می‌گیرند یا نادیده گرفته می‌شوند (آیولون و تسک رومر، ۲۰۱۹). رابرت باتلر^۱ برای نخستین بار سن گرایی یا تبعیض سنی را «یک فرایند کلیشه‌سازی یا تبعیض علیه افراد به دلیل پیری آن‌ها» توصیف نمود، به‌مانند تبعیض نژادی و جنسیتی که به ترتیب با رنگ پوست و جنسیت همراه هستند (باتلر، ۱۹۷۵). نظریه عدم تعهد یا عدم مشارکت نیز بر تأثیر پدیده سالمندی بر برجسته شدن تبعیض سنی اشاره می‌کند. این نظریه سالمندانی را توصیف می‌کند که تمایل دارند از دنیای اجتماعی خود کناره‌گیری کنند و سطح تعاملات خود با دیگران را به حداقل برسانند (کامینگز و هنری، ۱۹۶۱)، که طبیعتاً این مسئله موجب بروز کلیشه‌های سنی و به تبع آن تبعیض می‌گردد. ایورسن^۲ (۲۰۰۹) در مطالعه خود تبعیض سنی را به‌صورت تعصب، رفتارهای کلیشه‌ای و تبعیض علیه کسانی تعریف کرد که سالخورده و پیر هستند و یا گروه‌هایی که به‌عنوان سالمند شناخته می‌شوند. ابعاد چهارگانه تبعیض سنی در مطالعه وی شامل آشکار/منفی، آشکار/مثبت، صریح/منفی و صریح/مثبت است که در سطوح پایین (شناختی، عاطفی و رفتاری)، متوسط (تبعیض در شبکه‌های اجتماعی) و سطح بالا (تبعیض نهادی و فرهنگی) بروز پیدا می‌کند (چانگ و همکاران، ۲۰۲۰).

مطالعات متعدد آثار منفی نگرش‌های ضد سالمندی و کلیشه‌های تبعیض‌آمیز را بر زندگی سالمندان (عملکرد شناختی، سلامت، عملکرد شغلی، سلامت روان، عملکرد جسمانی، احساس تنهایی و فعالیت بدنی) نشان داده‌اند (لوی و همکاران، ۲۰۰۹؛ نگل^۳ و همکاران، ۲۰۱۸؛ مارکوس^۴ و همکاران، ۲۰۲۰؛ آیولون و تسک رومر، ۲۰۱۸). تأکید محققین بر ورزش و فعالیت بدنی در سالمندان همواره در جهت ارتقای سلامت جسم و روان آنها بوده است و حتی آن را مهم‌ترین ابزار ارتقای سلامت سالمندان می‌دانند (مانینگ^۵ و همکاران، ۲۰۲۴)، اما ماهیت این فعالیت‌ها به‌طور طبیعی موضوعی پیچیده و چندبعدی است. بنابراین، ضروری است که به موانع اجتماعی و فرهنگی که ممکن است مشارکت سالمندان در این گونه فعالیت‌ها را محدود کند، به دقت توجه شود (چن و همکاران، ۲۰۲۳). به عنوان نمونه، مطالعه ای در ایران نشان داد که یکی از چالش‌های اصلی در زمینه مشارکت ورزشی سالمندان، مشکلات و

¹ Scuteri & Nilsson

² Ayalon & Tesch-Römer

³ Robert Butler

⁴ Comings & Henry

⁵ Iversen

⁶ Chang

⁷ Levy

⁸ Neggle

⁹ Marqus

¹ Manning et al

محدودیت‌های ناشی از ساختار اجتماعی و فرهنگی است (محمدی و همکاران، ۲۰۲۰). از جمله پیامدهای مهم تأثیرات ساختار اجتماعی و فرهنگی بر زندگی سالمندان، وجود کلیشه‌های سن‌گرایانه و تبعیض سنی است که جنبه‌های مختلف زندگی اجتماعی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. یکی از این جنبه‌ها سبک زندگی فعال سالمندان است که به شدت تحت تأثیر مرادفات و تعاملات اجتماعی آنها و جامعه پذیری آنها می‌باشد و کیفیت زندگی آنها می‌تواند بسیار تحت تأثیر تبعیض سنی باشد، به‌طوری‌که محققان کیفیت زندگی سالمندان را بسیار متأثر از تبعیض سنی خود هدایت شونده در سالمندان می‌دانند و معتقدند که احساس پدیده تبعیض سنی در آنها ضمن کاهش کیفیت زندگی ارتباط منفی آن با سستی و خمودگی در سالمندان را افزایش می‌دهد (وانلیبرگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۴). در پژوهش دیگری نشان داده شد که مشارکت در برنامه‌های پیاده‌روی برای سالمندان با افزایش مباحثه و گفتگو میان آنها نموده‌ای تبعیض سنی و کلیشه‌های مربوط به آن را کاهش می‌دهد (سیوارا ماکریشنان^۲، ۲۰۲۳). از طرفی، اقدام در جهت مرتفع ساختن کلیشه‌ها و باورهای غلط در مورد سن نیز می‌تواند اثرات قابل توجهی بر کیفیت زندگی فعال سالمندان داشته باشد. در پژوهشی نیز نشان داده شد که چگونه دریافت پیام‌های مداخله‌گر با مضمون ضد تبعیض علیه سالمندان تأثیرات مثبتی (در مقایسه با گروه کنترل) بر میزان و نحوه مشارکت سالمندان در تمرین ورزشی ایجاد کرده است و موجب ترویج فعالیت بدنی در میان آن‌ها شده است (منکین^۳، ۲۰۲۲). کیفیت سالمندی نیز به صورت مستقیم و غیر مستقیم تحت تأثیر تبعیض سنی خود ادراک شده قرار دارد یا پیری ذهنی مثبت رابطه مستقیمی با سلامت جسمانی و روان‌شناختی دارد (نصرتی و همکاران، ۲۰۲۳). پیری ذهنی مثبت می‌تواند به سلامت جسمانی و روانی سالمندان کمک کند و غلبه بر نگرش‌های منفی نسبت به پیری از طریق تغییر در سطح اجتماعی و فردی ممکن است به ترویج سالمندی موفق بیانجامد.

هر عاملی که در راه ترویج و گسترش ورزش و فعالیت بدنی در سالمندان مانع ایجاد نماید، باید به‌طور دقیق مورد بررسی قرار گرفته و ابعاد آن روشن شود، این موضوع از آن جهت مورد اهمیت است که طبق پیش بینی دپارتمان امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل^۴ (۲۰۲۳) در امور کشورها، تغییرات بی‌سابقه در هرم جمعیتی کشور نیز اتفاق خواهد افتاد و طبق سناریوهای جمعیتی تا سال ۱۴۳۰ بیش از ۳۰ درصد جمعیت کشور ایران را سالمندان تشکیل خواهند داد. سالخوردگی سریع جمعیت پیامدهای مهمی برای همه نهادهای اجتماعی و تصمیم‌گیرندگان دارد که جامعه ایران باید به آن توجه کند. مسائل مربوط به سلامت، از کلیدی‌ترین موضوعات سالخوردگی جمعیت در ایران خواهد بود (ادیب روشن و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به گسترش تبعیض سنی علیه سالمندان بدیهی است که این پدیده به‌عنوان از مهم‌ترین پدیده‌هایی که سالمندان با آن روبرو هستند و خواسته یا ناخواسته در رفتارهای ما با آن‌ها دیده می‌شود، نمی‌تواند اهمیتی کمتر از دیگر مسائل اجتماعی مرتبط با سالمندان در جامعه داشته باشد. بنابراین مدیریت پدیده تبعیض سنی علیه سالمندان در سطح جامعه به دلیل افزایش جمعیت آنها موضوعی است که به صورت مستقیم و غیرمستقیم مورد توجه محققین بوده است، به‌طوری‌که در سازمان‌ها و محیط‌های کاری اصلاح روش‌های آموزشی و سیاست‌های مدیریت منابع انسانی (سبولاهو^۵ و همکاران، ۲۰۲۳) به منظور کاهش تبعیض سنی و بهبود شرایط کاری، نظام‌های استخدامی عادلانه که از بکارگیری کارکنان بر اساس سن جلوگیری کند و بر شایستگی و تجربه تمرکز کند

¹Vanleerberghe

² Sivara Makrishnan

³ Menkin

⁴ United Nations Department of Economic and Social Affairs

⁵ Cebola

(کاستیلا؛ ۲۰۱۲)، برنامه‌های تنوع و شمول که شامل بهبود وضعیت سالمندان در جامعه باشد (کوکوریلاس^۲ و همکاران، ۲۰۲۴)، تبیین ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آنها که می‌تواند فرصت‌هایی را برای سیاست‌گذاری اجتماعی و اقتصادی فراهم کند (بودینی^۳، ۲۰۱۳) و توسعه برنامه‌های اجتماعی برای ارتقای کیفیت زندگی سالمندان (کشر و محمدی، ۲۰۲۲) جهت مدیریت و کنترل این پدیده در مطالعات مختلف در نظر گرفته شده است.

فعالیت بدنی و محیط‌های ورزشی همواره یکی از رایج‌ترین ابزارها برای ترویج سلامت سالمندان و افزایش امید به زندگی در آنها بوده است (جورکش و نظری، ۲۰۲۰)، با این حال احساس تبعیض سنی در سالمندان خصوصاً در محیط‌های ورزشی و ارتباط این محیط‌ها با قدرت عملکرد و نیاز به انرژی حرکتی نسبتاً زیاد (جین و هاروی، ۲۰۲۱) ممکن است مانعی برای حضور سالمندان در این مکان‌ها باشد، بنابراین فهم و شناخت عمیق این پدیده از ابعاد مختلف می‌تواند راه‌گشای سیاست‌گذاران حوزه سالمندی و ورزش سالمندان در شرایط افزایش جمعیت این قشر باشد. بنابراین با در نظر گرفتن این موضوع که بیشتر پژوهش‌های حوزه تبعیض سنی خصوصاً در ایران حول دو محور اشتغال و خدمات سلامت هستند و ناشناخته بودن پدیده تبعیض سنی در محیط‌های ورزشی می‌تواند توسعه مشارکت سالمندان در فعالیت‌های ورزشی را با چالش مواجه سازد، این مطالعه بر آن است که نشان دهد چه الگویی می‌توان برای مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در حوزه ورزش در ایران در نظر گرفت و این الگو دارای چه ابعاد و عواملی است؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر استراتژی پژوهش کیفی با رویکرد استقرایی است و از نظر هدف یک پژوهش بنیادی محسوب می‌شود و به این دلیل که فهمی عمیق از موضوع پژوهش وجود ندارد به لحاظ ماهیت پژوهشی اکتشافی است که با استفاده از روش گرندد تئوری مبتنی بر رویکرد استراوس-کوربین^۵ (۱۹۹۷)، الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش کشور استخراج و ارائه شد. جامعه مورد مطالعه مطلعان کلیدی یعنی سالمندان منتخب دارای تجربه تبعیض، متخصصان حوزه‌های مدیریت ورزشی و تربیت بدنی، جامعه‌شناسی فرهنگی، سالمندی، پیری‌شناسی و روان‌شناسی بودند. انتخاب نمونه‌ها به صورت هدفمند بود و پژوهشگران با در نظر گرفتن هدف‌های پژوهش و آگاهانه اقدام به مصاحبه با افرادی نمودند که تجربه‌های علمی و عملی مورد نیاز برای ورود به مصاحبه را داشتند و در ادامه و در خلال پژوهش از نمونه‌گیری نظری برای انتخاب افراد استفاده شد. در نهایت تعداد ۲۰ نفر مورد مصاحبه قرار گرفتند و اشباع نظری حاصل شد. هرکدام از مصاحبه‌ها به مدت ۴۵ تا ۶۰ دقیقه به طول انجامید. داده‌ها با استفاده از رویکرد نظام‌مند استراوس و کوربین (۱۹۹۷) در گرندد تئوری تحلیل شدند. بر این اساس داده‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شدند. در نهایت الگوی نهایی مبتنی بر شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و تعاملات، پدیده محوری و پیامدها استخراج و ارائه شد. برای تحلیل داده‌های نیز از نرم افزار MAXQDA استفاده شد. ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان در جدول ۱ قابل مشاهده است.

¹ Castilla

² Kokorelias

³ Boudiny

⁴ Jane & Harvey

⁵ Strauss & Corbin

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

Table 1. Demographic characteristics of participants

نشان	جنسیت	شغل	تحصیلات	سن	سابقه کار	فعالیت در حوزه سالمندی (سال)
Gender	Occupation	Education	Age	Job Experience	Experince in Aging Field (Year)	
P1	مرد	عضو هیات علمی دانشگاه	دکتری مدیریت ورزشی	۶۰	۲۳	۲۰
P2	مرد	عضو هیات علمی دانشگاه	دکتری فیزیولوژی ورزشی	۵۷	۱۸	۸
P3	مرد	نایب رئیس فدراسیون	فوق لیسانس تربیت بدنی	۴۸	۱۲	۵
P4	زن	عضو هیات علمی دانشگاه	دکتری فیزیولوژی ورزشی	۵۶	۱۸	۱۲
P5	مرد	عضو هیات علمی دانشگاه	دکتری مدیریت ورزشی	۵۱	۱۶	۷
P6	زن	عضو هیات علمی دانشگاه	دکتری مدیریت ورزشی	۴۲	۱۱	۵
P7	مرد	عضو هیات علمی دانشگاه	دکتری جامعه‌شناسی	۶۳	۲۰	۱۵
P8	مرد	عضو هیات علمی دانشگاه	دکترای روانشناسی	۶۸	۲۹	۲۰
P9	زن	استاد دانشگاه	دکترای مطالعات فرهنگی	۳۷	۶	۳
P10	زن	استاد دانشگاه	دکترای مدیریت ورزشی	۵۵	۱۴	۵
P11	زن	دانشجوی دکتری	مدیریت ورزشی	۳۵	۵	۵
P12	مرد	دانشجوی دکتری	روانشناسی	۴۰	۸	۸
P13	زن	عضو هیات علمی دانشگاه	دکترای رفتار حرکتی	۶۷	۲۸	۱۶
P14	مرد	عضو هیات علمی دانشگاه	دکترای روانشناسی	۴۴	۱۲	۶
P15	مرد	مدیر سازمان	فوق لیسانس تربیت بدنی	۶۰	۲۵	۱۴
P16	زن	استاد دانشگاه	فوق لیسانس جامعه‌شناسی	۴۳	۱۳	۸
P17	مرد	عضو هیات علمی	دکتری جامعه‌شناسی	۴۸	۱۸	۴
P18	مرد	سالمند فعال	دیپلم	۶۸	-	-
P19	زن	سالمند فعال	لیسانس	۷۲	-	-
P20	مرد	سالمند فعال	لیسانس	۶۵	-	-

یافته‌ها

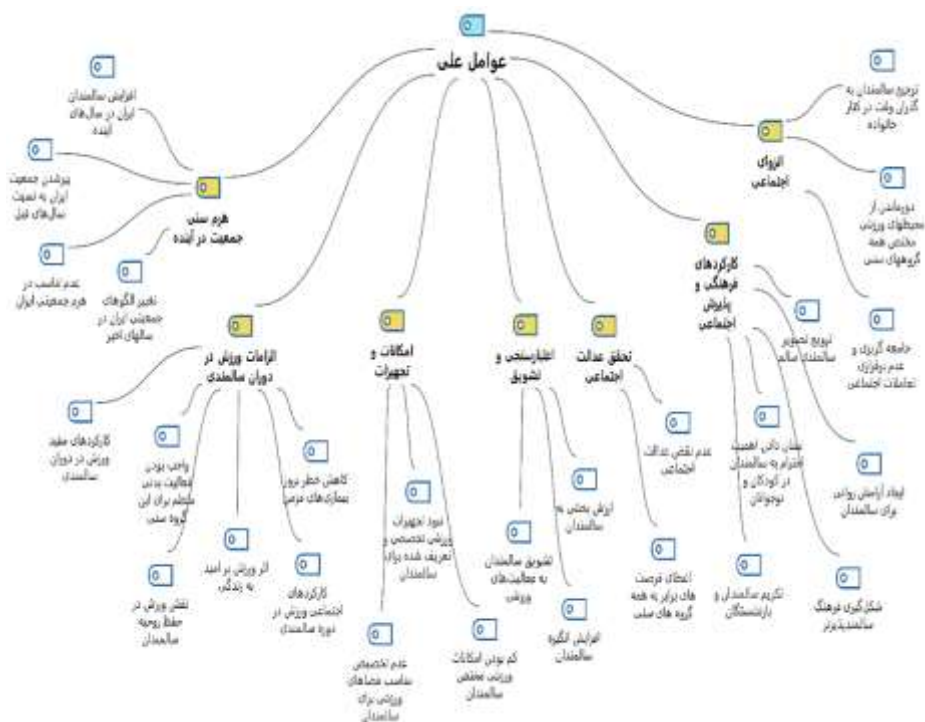
در مرحله کدگذاری باز که پس از پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها انجام گرفت شامل تحلیل متن و کدگذاری جزء به جزء بود، کدهای زیادی از متن مصاحبه‌ها استخراج شد اما وقتی داده‌ها به طور مرتب مورد باز نگری قرار گرفتند، کدهای جدید احصا و کدهای نهایی استخراج شدند. مفاهیم استخراجی از مصاحبه‌ها بر اساس ارتباط با موضوعات مشابه، طبقه‌بندی شدند. کشف مقوله و توصیف آن‌ها و سپس ترسیم جدول کدگذاری باز از دیگر اقدامات محققین است. در این قسمت تلاش بر این بود تا نکات کلیدی و مواردی را که مصاحبه شونده‌گان تأکید بیشتری بر آن داشتند از مصاحبه‌های انجام شده استخراج شود و نمونه‌ای از کدگذاری باز حاصل از مصاحبه در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. نمونه استخراج کد از مصاحبه در مرحله کدگذاری باز

Table 2. Sample code extraction from interview in the open coding stage

کد باز Open Code	متن مصاحبه Interview Text	مصاحبه شونده Participant
درک و شناخت پدیده سالمندی Understanding and awareness of aging	سالمندی در ایران هنوز در مرحله درک و فهمیده شدن قرار دارد و تلاش‌هایی که برای شناخت آن و اتخاذ سیاست‌های کنترل سالمندی و پیامدهای آن اتخاذ شده ناکافی بوده است. پدیده تبعیض سنی در سالمندان می‌تواند مانع تأثیرات مفیدی که ورزش بر سالمندان دارد باشد. وقتی روند تغییر جمعیت در ایران آغاز به حرکت به سمت سالمندی کرد، چالش‌های سالمندی نیز خودش را بیشتر نشان داد. چالش‌های بهداشت و سلامت سالمندان از مهم‌ترین آن‌ها بود. وقتی هم روز به روز به تعداد سالمندان کشور اضافه می‌شود طبیعی است که سالمندان شانس استفاده از امکانات و فرصت‌ها را کمتر از دیگر گروه‌های سنی پیدا می‌کنند چرا که نیازهای آن‌ها خاص تر شده و نیاز به ایجاد امکانات و فضاهای جدید با توجه به خاص بودن نیازهای سالمندان وجود دارد. بنابراین وقتی سالمندی در کشور بیشتر شناخته و درک بشود، طبیعتاً همراستا با آن چالش‌های سالمندی هم حل و فصل می‌شوند البته تا وقوع این امر فاصله خیلی زیادی داریم ولی وقتی بپذیریم و آموزش ببینیم که الگوهای جمعیتی کشور به سمت پیری حرکت می‌کنند، و سالمندان هم بخش جدایی ناپذیری از جامعه هستند، حرکت به سوی اصلاح و تامین نیازهای آن‌ها نیز شروع می‌شود و طبیعتاً ارزش وجود سالمندان در جامعه بیشتر درک می‌شود.	P5
ناکافی بودن سیاست‌های کنترل سالمندی Inadequate aging control policies		
کاهش کارکرد مفید ورزش در سالمندی با تبعیض سنی Reduced effectiveness of exercise in old age due to ageism		
تغییر الگوهای جمعیتی ایران Changing demographic patterns in Iran		
چالش‌های بهداشت و سلامت سالمندان Health and healthcare challenges of the older adults		
اعطای فرصت‌های برابر به همه گروه‌های سنی Granting equal opportunities to all age groups		
لزوم ایجاد فضاهای جدید برای سالمندان The necessity of creating new spaces for the older adults		
حل چالش‌ها با شناخت پدیده سالمندی Resolving challenges by understanding the phenomenon of aging		
شکل‌گیری فرهنگ سالمندپذیرتر Formation of a more age-friendly culture		
ترویج و آموزش Promotion and education		
ارزش بخشی به سالمندان Valuing the older adults		

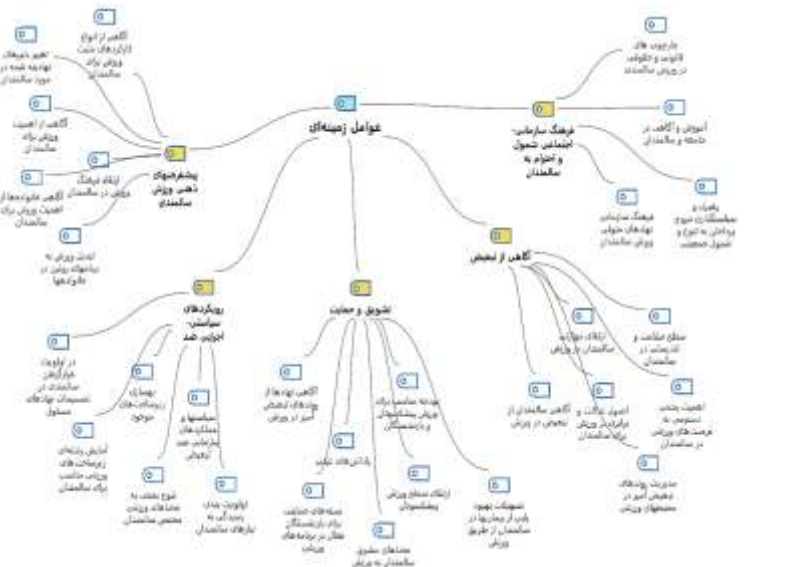
با لحاظ کد بندی مرحله اول یعنی کدگذاری باز مصاحبه‌های صورت گرفته با مطلعان کلیدی، تعداد ۲۱۸ کد باز شناسایی شد که با حذف کدهای تکراری در نهایت تعداد ۱۴۶ کد باز استخراج شدند. کدگذاری محوری مرحله دوم از کدگذاری داده‌ها می‌باشد. در این مرحله محقق کدهای حاصل از کدگذاری باز را در طبقه‌های مشترک قرار داده و پدیده‌های مشابه طبقه‌بندی می‌شوند. در این مرحله با استفاده از نرم افزار MAXQDA و پس از یکپارچه سازی و طبقه‌بندی کدهای ایجاد شده در هر یک از دسته‌های کدهای محوری، کدهای انتخابی که در واقع عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله گر، راهبردها و پیامدها هستند شکل گرفته‌اند. در بخش تعیین عوامل علی، نقشه تماتیک خروجی نرم افزار نیز به صورت شکل ۱ قابل مشاهده است.

شکل ۱. عوامل علی وقوع و مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

Figure 1. Causal Factors of Occurrence and Management of Age Discrimination Against Older Adults in Sports

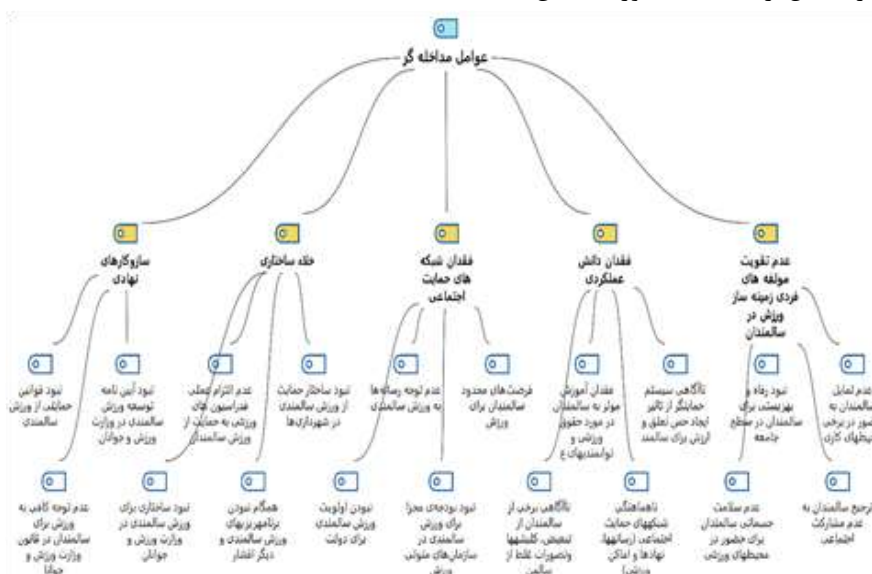
سیس عوامل زمینه‌ای، یعنی عواملی که بستر ایجاد پدیده را فراهم می‌کنند و راهبردها تحت این عوامل به پدیده مورد نظر مورد تجسس قرار گرفتند. با طبقه‌بندی کدهای باز مربوطه و یکپارچه‌سازی آن‌ها این عوامل تحت عناوین محوری و انتخابی تعیین شدند که در شکل ۲ قابل مشاهده است.

شکل ۲. عوامل زمینه‌ای مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

Figure 2. Contextual Factors in Managing Age Discrimination Against Elderly People in Sports

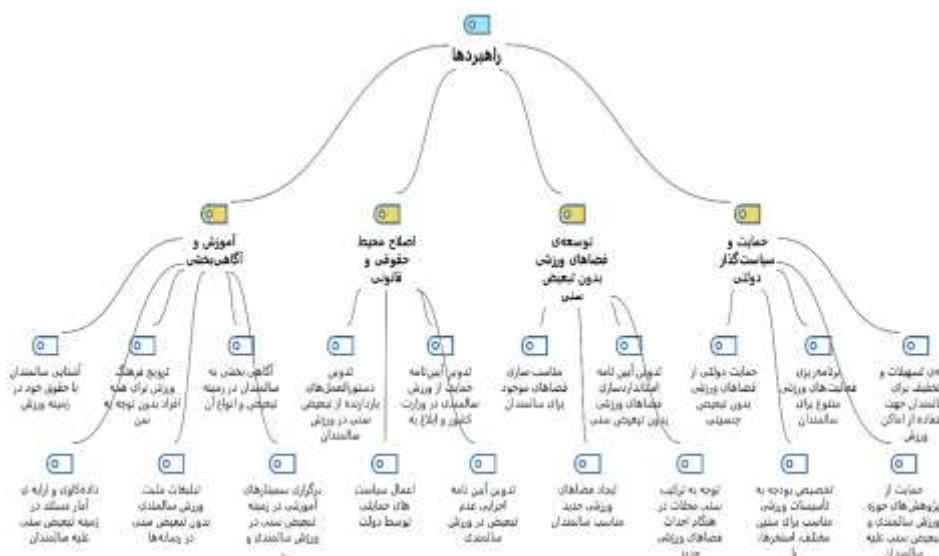
عوامل مداخله‌گر در پژوهش‌گرند تئوری، عواملی هستند که به عنوان تسهیل‌گر یا محدودکننده راهبردها عمل می‌کنند. این عوامل، اجرای راهبردها را تسهیل و تسریع و یا به عنوان یک مانع، دچار تأخیر می‌نمایند. در این بخش عوامل مداخله‌گر حاصل از کدبندی محوری تعیین شدند.

شکل ۳. عوامل مداخله‌گر مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

Figure 3. Intervening factors in managing age discrimination against the elderly in sports

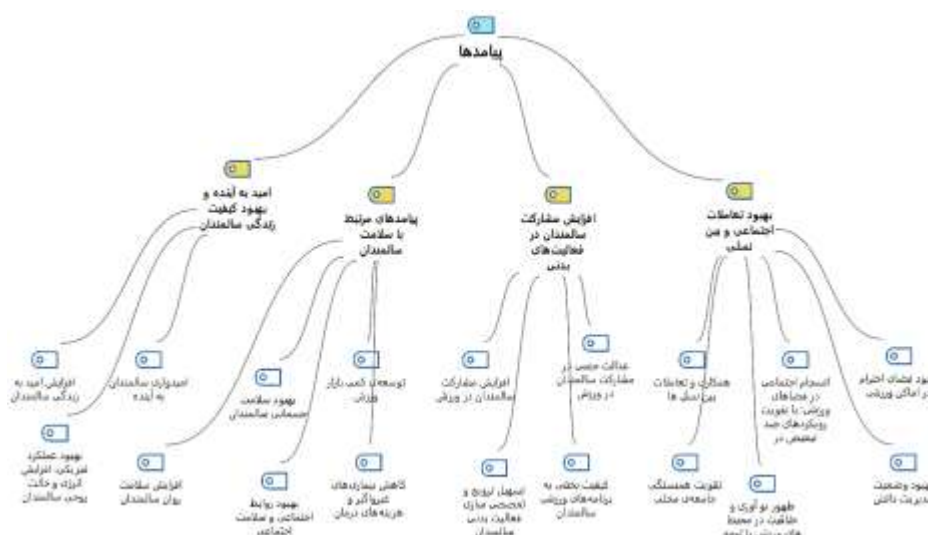
در این بخش کدبندی مفاهیم و مقولات نقشه تمانیک خروجی نرم افزار در شکل ۴ به‌عنوان راهبردها تعیین و مشخص شدند.

شکل ۴. راهبردهای مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

Figure 4. Strategies for Managing Age Discrimination Against Older Adults in Sports

در این مرحله نیز با کدگذاری داده‌ها، پیامدهای مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش شناسایی شدند که در شکل ۵ قابل مشاهده است.

شکل ۵. پیامدهای مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

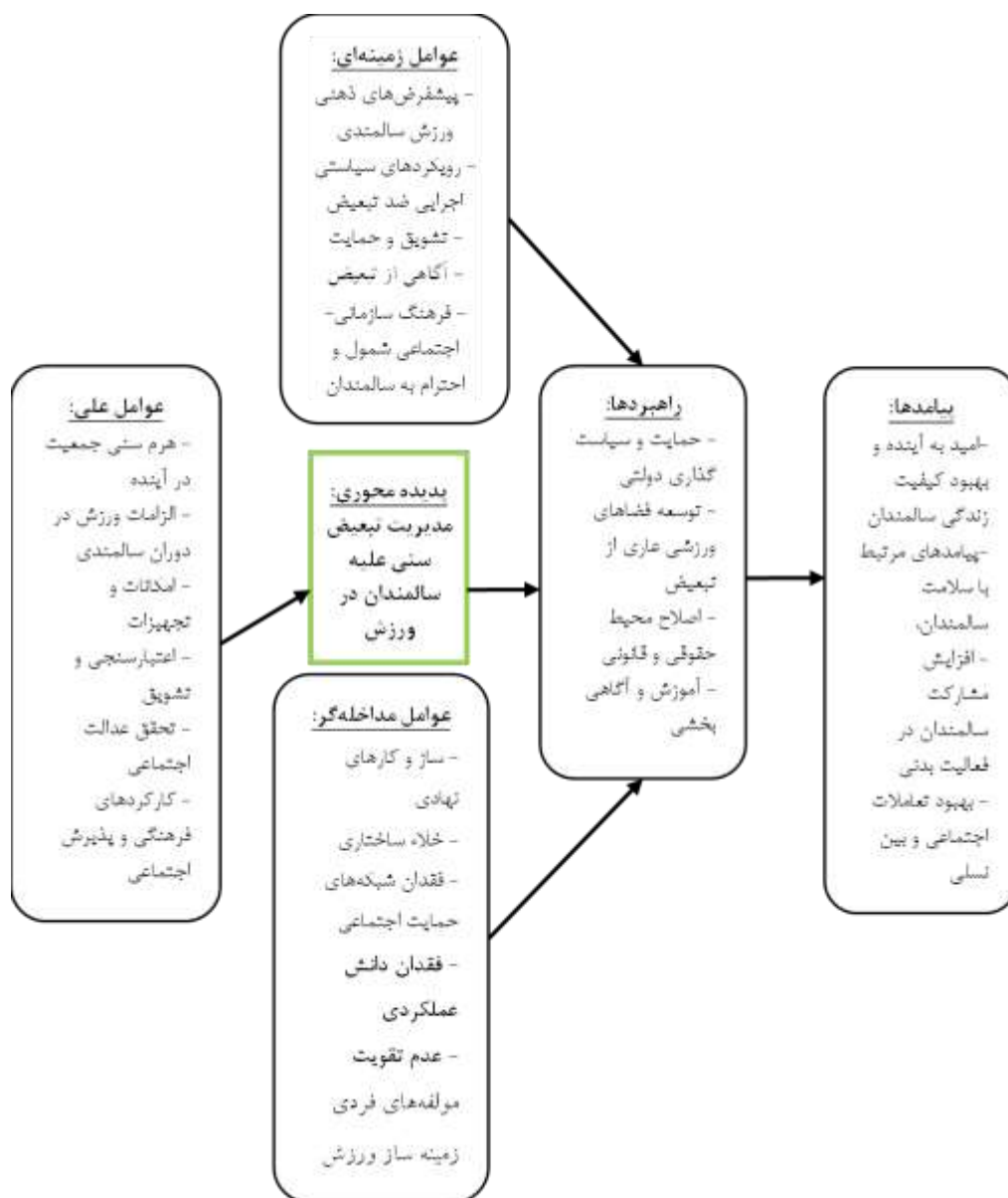
Figure 5. Consequences of Managing Age Discrimination Against Older Adults in Sports

در نهایت و با توجه به نتایج به دست آمده حاصل از کدگذاری باز، محوری و گزینشی یا انتخابی مشخص شد که تعداد ۲۵ کد محوری در بخش‌های مختلف مورد شناسایی قرار گرفتند و با توجه به قرابت موضوعی تقسیم‌بندی شدند. الگوی مدیریتی نهایی پژوهش نیز مطابق با شکل ۶ قابل مشاهده است.

تفسیر نظری الگوی پژوهش

الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش نشان دهنده دخیل بودن عوامل متعدد و مختلفی در کیفیت پذیرش سالمندان به‌عنوان قشری جدایی‌ناپذیر از جامعه در سطح اجتماعی است. چون پذیرش اجتماعی سالمندان مهم‌ترین گام برای مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش است. مهم‌ترین عوامل تأثیر گذار بر مدیریت پدیده تبعیض سنی در محیط‌های ورزشی مطابق با الگو، شامل عوامل فردی (پیش‌ران‌های فیزیکی و ذهنی)، عوامل اجتماعی (پذیرش فردی و اجتماعی) و عوامل سیاستی و حقوقی (اصلاحات، تصمیم‌گیری‌ها و قوانین) می‌باشند. بنابراین در مدیریت پدیده تبعیض علیه سالمندان سه عامل فرد، جامعه و حاکمیت در سه رأس با محوریت فرهنگ قرار می‌گیرند، به این معنا که فرهنگ حاکم بر جامعه خصوصاً جامعه ورزشی ضمن تأثیر کلیدی بر این سه عامل موجود، به صورت مستقیم می‌تواند هم بر گسترش تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش دامن بزند و هم به نحو تأثیرگذاری مروج مدیریت این پدیده در ورزش باشد. از طرفی، فرهنگ جامعه در پذیرش سالمندان در محیط‌های ورزشی و کنترل تبعیض سنی نیز به شدت تحت تأثیر آموزش است. آموزش افراد سالمند در کاهش تبعات تبعیض سنی خود ادراک شده، آموزش جامعه خصوصاً خانواده‌ها نسل‌های جوان‌تر و کودکان در پذیرش سالمندان به عنوان قشری جدایی‌ناپذیر از جامعه و پذیرش سالمندی به عنوان فرآیندی عادی در دوران زندگی و همچنین سالمندپذیرتر کردن فضاهای ورزشی و آموزش در سطوح مختلف نهادهای تصمیم‌گیرنده از دانشگاه گرفته تا سازمان‌های متولی امور سالمندان و

مدیران و برنامه‌ریزان حال و آینده. الگوی مدیریتی تبعیض سنی بیان می‌کند که مانند دیگر امور سالمندان در داشتن سبک زندگی فعال و سالمندی موفق، این پدیده نیز بسیار متأثر از جامعه و زندگی اجتماعی سالمندان است. آگاهی و آموزش به صورت مستقیم و غیرمستقیم در همه عوامل وابسته به الگو مشاهده می‌گردد که حاکی از این است که هرچه شناخت و دانش جامعه و حاکمیت از روند سالمندی جمعیت در ایران و نتایج، آثار و پیامدهای آن افزایش یابد، تحقق سالمندی فعال و سالم نیز بیشتر تسهیل شده و ظهور پدیده‌هایی که سالمندی فعال را به چالش می‌کشند کاهش می‌یابد. بنابراین افزایش تعاملات اجتماعی، نقش‌های سالمندی و رضایت‌مندی از زندگی ضمن ترویج سبک زندگی فعال در سالمندی، ورزش و فعالیت بدنی را به جزئی جدایی ناپذیر در زندگی سالمندان تبدیل می‌کنند.

شکل ۶. الگوی مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش

Figure 6. Management Model of Age Discrimination Against Older Adults in Sport

برای اعتباربخشی به یافته‌ها از ملاک‌های گوبا و لینکلن (۱۹۸۲) یعنی قابلیت اعتبار، انتقال‌پذیری، اطمینان و تأییدپذیری استفاده شد. برای قابلیت اعتبار از بازبینی محققین استفاده شد تا در حد ممکن دیدگاه‌های مختلف بررسی شده و داده‌های جامع‌تر و عمیق‌تری حاصل شود. از بازبینی همکار (افراد صاحب نظر در موضوع تبعیض سنی با سابقه تألیف یا پژوهش در این حوزه) در دو مرحله استفاده شد. مرحله اول برای اطمینان از کیفیت و اعتبار پروتکل مصاحبه و مرحله دوم برای اعتبار ساختار کددهی^۱ به این معنی که ساختار کددهی (در نرم افزار مکس کیودا) و نمونه‌های برخی مصاحبه‌ها در اختیار ایشان قرار گرفت و نظرات اصلاحی و پیشنهادات ارائه شده بررسی و در تحلیل داده‌ها به کار گرفته شد. همچنین در این پژوهش سعی شد بدین صورت به قابلیت اعتبار توجه شود؛ پژوهشگر زمان کافی برای جمع‌آوری داده‌ها در نظر گرفت. مرور متن مصاحبه‌ها و مضامین استخراج شده به طور مداوم تکرار شد. دو متن کدگذاری شده به متخصصین برای بررسی درستی برداشت‌های پژوهشگر داده شد. برای حصول اطمینان از انتقال‌پذیری یافته‌های پژوهش، از دو متخصص حوزه مورد مطالعه که در پژوهش مشارکت نداشتند، درباره یافته‌های پژوهش مشورت گرفته شد. در همه مراحل کار و به‌منظور ایجاد اطمینان‌پذیری از اساتید راهنما و مشاور برای ارزیابی و اجرای برنامه مصاحبه استفاده شد. اگر یافته‌های پژوهشی بخواهند تأیید شدنی باشند باید کلیه جزئیات در تمامی مراحل به دقت ثبت و ضبط شوند که این کار در مورد پژوهش حاضر انجام گرفت. از طرفی برای تعیین پایایی در پژوهش‌های کیفی لازم است اقداماتی جهت پاسخ به این سوالات انجام شود: "آیا محقق دیگری می‌تواند پروژه پژوهشی مشابهی را بر اساس توضیحات ارائه شده انجام دهد؟ این پروژه پژوهشی تا چه حد قابل تکرار است؟ اگر پروژه پژوهشی دوباره انجام می‌شود، آیا نتایج و تحلیل‌های مشابهی رخ می‌داد؟" (نوروزی، ۲۰۲۰)، بنابراین پژوهشگران بر آن شدند که نحوه اجرای کار و یافته‌های پژوهش را به حد کافی و به درستی تشریح کنند و نمونه‌هایی عینی از مصاحبه‌ها را ضمن تشریح قید کنند.

بحث

نتایج کدگذاری داده‌ها به منظور شناسایی عوامل علی موثر بر وقوع و مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش نشان داد که در این راستا ۷ عامل هرم سنی جمعیت در آینده، الزامات ورزش در سالمندی، امکانات و تجهیزات، اعتبارسنجی و تشویق، تحقق عدالت اجتماعی، کارکردهای فرهنگی و پذیرش اجتماعی و انزوای اجتماعی شناسایی شدند. مشارکت سالمندان در فعالیت بدنی و حضور در محیط‌ها و اماکن ورزشی خود می‌تواند عاملی در راستای مهار و کنترل پدیده تبعیض سنی باشد چرا که سالمندان با حضور در محیط‌های عمومی و همراه شدن با افرادی از سایر گروه‌های سنی در راستای مقابله با تبعیض سنی اقدام می‌کنند و پذیرش اجتماعی خود را بالا می‌برند. یکی از تأثیرات کلیدی تاسیسات ورزشی استاندارد در پیشگیری از تبعیض سنی، ترویج دسترسی برابر به فرصت‌های تفریحی برای افراد سالمند است و انگیزه سالمندان برای داشتن سبک زندگی فعال را افزایش می‌دهد، همچنان در مطالعه‌ای سطوح بالای انگیزه و سلامت عاملی است که می‌تواند در برابر تأثیرات منفی تبعیض سنی از سالمندان محافظت کند (راترموند، ۲۰۲۱). انزوای اجتماعی به عنوان یکی از دیگر علت‌های ترویج پدیده تبعیض سنی عمل کرده است و سالمندان ترجیح می‌دهند به جای حضور در اجتماع علی‌الخصوص باشگاه‌های ورزشی که همه افراد از گروه‌های سنی مختلف در آن شرکت می‌کنند، شکل

¹ Goba & Linkoln

²Code System

تفریحات خود را با سپری کردن روز خود در کنار خانواده و دوستان و یا به جامعه گریزی و انتخاب تنهایی تغییر دهند. این بخش از نتایج با مطالعه کوو همکاران (۲۰۲۱) و سوئیفت و همکاران (۲۰۱۶) همخوان است.

نتایج کدگذاری داده‌ها به منظور شناسایی عوامل زمینه‌ای موثر بر مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش نشان داد که در این راستا ۵ عامل شامل پیش‌فرض‌های ذهنی ورزش سالمندی، رویکردهای سیاستی ضد تبعیض، تشویق و حمایت، آگاهی از تبعیض و فرهنگ سازمانی - اجتماعی شمول و احترام به سالمندان شناسایی شدند. با وجود مزایای زیاد ورزش برای سالمندان و جامعه، در ایران هنوز ورزش در دوران سالمندی به عنوان یک الزام شناخته نشده و کلیشه‌های منفی در این زمینه وجود دارد. لذا نیاز به آموزش و تغییر نگرش‌ها برای ترویج فرهنگ ورزش در خانواده‌ها و جامعه حس می‌شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که افزایش حضور سالمندان در محیط‌های ورزشی می‌تواند به کاهش کلیشه‌های مرتبط با سن کمک کند و همچنین آگاهی سالمندان از تبعیض سنی، به کنترل این پدیده کمک خواهد کرد. ارتقای شمول اجتماعی سالمندان و ترویج فعالیت‌های ورزشی در جامعه از عوامل موثر در ایجاد جامعه‌ای مناسب برای همه سنین به‌شمار می‌رود.

نتایج کدگذاری داده‌ها به منظور شناسایی عوامل مداخله‌گر موثر بر مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش نشان داد که در این راستا ۵ عامل شامل ساز و کارهای نهادی، خلاء ساختاری، فقدان شبکه‌های حمایت اجتماعی، فقدان دانش عملکردی، عدم تقویت مولفه‌های فردی زمینه ساز ورزش در سالمندان شناسایی شدند فقدان سازوکارهای حمایتی و قوانین مناسب می‌تواند به تبعیض سنی و کاهش مشارکت سالمندان در فعالیت‌های ورزشی منجر شود. ایجاد ساختارهای حمایتی قوی و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به ترویج فعالیت‌های بدنی سالمندان کمک کند و احساس ارزشمندی و تعلق اجتماعی را در آن‌ها افزایش دهد. همچنین، آموزش و افزایش آگاهی سالمندان درباره حقوق و امکانات ورزشی خود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نهادهای محلی می‌توانند نقش کلیدی در این زمینه ایفا کنند و با برگزاری کارگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی، به ارتقاء سطح آگاهی سالمندان کمک کنند. به علاوه، همکاری بین نهادهای مختلف، از جمله دولت، فدراسیون‌های ورزشی، شهرداری‌ها و سازمان‌های غیردولتی، می‌تواند به ایجاد یک محیط حمایتی مؤثر برای سالمندان منجر شود. این همکاری باید به گونه‌ای باشد که نیازهای خاص سالمندان را شناسایی کرده و بر اساس آن برنامه‌ریزی‌های لازم انجام گیرد. در نهایت، توجه به این نکته که ورزش نه تنها برای سلامت جسمی بلکه برای سلامت روانی سالمندان نیز بسیار مهم است، می‌تواند انگیزه‌ای برای توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی در این حوزه باشد. با توجه به یافته‌های مختلف، ایجاد یک رویکرد جامع و هماهنگ می‌تواند به کاهش تبعیض سنی و ارتقاء کیفیت زندگی سالمندان کمک کند. یافته‌های این بخش نیز با نتایج پژوهش‌هایی همچون رابابا و همکاران (۲۰۲۰) و چری و همکاران، (۲۰۱۶) هم‌راستاست.

نتایج کدگذاری داده‌ها به منظور شناسایی راهبردهای موثر بر مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش نشان داد که در این راستا ۴ عامل شامل حمایت و سیاست‌گذاری دولتی، توسعه فضاهای ورزشی عاری از تبعیض، اصلاح محیط حقوقی و قانونی و آموزش و آگاهی بخشی شناسایی شدند. کیفیت و نحوه ترویج ورزش سالمندان از عوامل قابل توجه در مطالعات سالمندی و ورزش بوده است (کشر و محمدی، ۲۰۲۲؛ اوبرت^۵ و همکاران، ۲۰۱۷). مبحث ترویج ورزش سالمندی فراتر از حضور فیزیکی سالمندان در فضاهای ورزشی است و شامل آموزش و آگاهی بخشی به آن‌ها نیز می‌شود. برگزاری سمینارهای آموزشی در زمینه تبعیض سنی می‌تواند به افزایش آگاهی سالمندان و جامعه کمک کند. ترویج

¹Ku

²Swift

³Rababa

⁴Cherry

⁵Ubert

فرهنگ ورزش سالمندی، آموزش حقوق سالمندان و تبلیغات مثبت در رسانه‌ها از جمله راهکارهای آموزشی مؤثر هستند. نتایج این بخش از پژوهش در خصوص تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر افزایش مشارکت ورزشی و تعامل اجتماعی با بخشی از نتایج پژوهش پورزرنگار و همکاران (۲۰۲۲) همخوان است. ایجاد فضاهای ورزشی بدون تبعیض سنی نیاز به تدوین آیین‌نامه‌ها و استانداردسازی فیزیکی و اجتماعی دارد. این شامل مناسب‌سازی سالن‌ها، آموزش پرسنل، و ایجاد احترام و ارزش برای سالمندان می‌شود. همچنین، تأسیس مکان‌های ورزشی مخصوص سالمندان و تجهیزات مناسب می‌تواند احساس تبعیض را کاهش دهد. مدیریت تبعیض سنی با تخصیص فضای ورزشی بر اساس ترکیب سنی محلات و تخصیص بودجه مناسب امکان‌پذیر است. حمایت‌های دولتی از ورزش سالمندی، تنظیم سیاست‌های حمایتی، و تخصیص بودجه ویژه برای سالمندان نیز از مهم‌ترین راهبردها در این زمینه به شمار می‌روند. در مطالعه‌ای که به بررسی برنامه عملکرد جهانی فعالیت بدنی سازمان جهانی بهداشت که در سال ۲۰۲۲ منتشر شده است نشان داده شد که فعال بودن سیستم (نهادهای و دولت‌ها)، یکی از چهار حوزه بسیار مهم در ترویج فعالیت بدنی و تعامل اجتماعی ناشی از آن در میان گروه‌های مختلف سنی است (میلتون^۱ و همکاران، ۲۰۲۳).

نتایج کدگذاری داده‌ها به منظور شناسایی پیامدهای مؤثر بر مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در ورزش نشان داد که در این راستا ۴ عامل شامل بهبود تعاملات اجتماعی و بین نسلی، افزایش مشارکت سالمندان در فعالیت بدنی، پیامدهای مرتبط با سلامت سالمندان، امید به آینده و بهبود کیفیت زندگی سالمندان شناسایی شدند. مدیریت تبعیض سنی علیه سالمندان در محیط‌های ورزشی اهمیت بسیاری دارد و می‌تواند بهبود تعاملات اجتماعی و بین نسلی را تسهیل کند. ایجاد شبکه‌های بین نسلی در فضاهای ورزشی که حاصل مدیریت تبعیض سنی است سبک زندگی فعال‌تری را برای سالمندان رقم می‌زند. در پژوهشی نیز نشان داده شد که اگرچه ایجاد شبکه‌های غیرخانوادگی آبه شدت با تمایل به همسن بودن و همگنی سنی همراه است، با این حال پیوندهای عاطفی، زمان، هویت گروهی و حرکت به سمت دیدگاه‌های متفاوت این تمایل را از بین می‌برد (هاجستد و لنبِرگ، ۲۰۰۵). بنابراین گروه‌های غیر همسن تعاملات مفیدتر و گسترده‌تری برقرار می‌کنند. کاهش تبعیض سنی می‌تواند فرصت‌های بیشتری برای مشارکت سالمندان در فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی ایجاد کند، که به افزایش احساس ارزشمندی و اعتماد به نفس آن‌ها منجر می‌شود. این مدیریت همچنین می‌تواند مشارکت سالمندان در فعالیت‌های بدنی را افزایش دهد و با ایجاد شرایط مناسب، به حفظ سلامتی و کاهش بیماری‌ها کمک کند. این بخش از نتایج با نتیجه مطالعه کلاشی و همکاران (۲۰۲۱) درباره نتایج تصمیمات مدیریتی در تغییر رفتار و افزایش مشارکت ورزشی افراد همخوان است. دسترسی بیشتر به محیط‌های ورزشی به بهبود کیفیت زندگی، افزایش امید به زندگی و بهبود روحیه سالمندان منجر می‌شود. همچنین، فضای عاری از تبعیض باعث تقویت همبستگی اجتماعی و ایجاد فرصت‌های نوآوری و خلاقیت در محلات می‌شود. این بخش از یافته‌ها نیز با نتایج مطالعات منکین و همکاران (۲۰۲۲)، جین و هاروی (۲۰۲۱)، ماسی و میزنر^۲ (۲۰۱۹) و ایسواران و میزنر^۳ (۲۰۲۲) همسو می‌باشد.

نتیجه‌گیری کلی و پیام مقاله

پژوهش حاضر نشان داد که عوامل فردی، اجتماعی، روانی، اقتصادی و فرهنگی در فعالیت بدنی و سبک زندگی فعال سالمندان مؤثر هستند. مدیریت تبعیض سنی مستلزم توجه به این عوامل و غلبه بر چالش‌های ناشی از آن‌ها است. با

¹Milton

²Non-family Networks

³Hagestad & Uhlenberg

⁴Massi & Misener

⁵Eswaran & Meisner

توجه به روند سالمندی جمعیت، ضرورت آماده‌سازی جامعه برای مواجهه با چالش‌های تبعیض سنی بیشتر احساس می‌شود. اجرای الگوی ضد تبعیض در ورزش می‌تواند بهبود شرایط و فرصت‌های ورزشی سالمندان و دیگر گروه‌های سنی را به همراه داشته باشد. این الگو شامل رویکردهای سیاستی، تشویق و حمایت، آگاهی‌بخشی و فرهنگ‌سازی سازمانی است. همچنین، با سیاست‌گذاری مناسب، توسعه فضاهای ورزشی عاری از تبعیض میسر خواهد بود که به تحقق عدالت اجتماعی و افزایش کیفیت زندگی سالمندان کمک می‌کند. در همین راستا و با توجه به نتایج پژوهش حاضر در نظر گرفتن نظرات و ایده‌های متخصصین ورزش سالمندی برنامه‌های فرهنگ‌سازی در راستای ترویج سالمندپذیر کردن جوامع با تکریم بازنشستگان سازمان‌ها، ترویج تصویر سالمندی سالم در تبلیغات رسانه‌ها، ترویج عدالت سنی در سیاست‌گذاری‌ها و تدوین قوانین و آیین نامه‌ها و نیازسنجی از سالمندان در ساخت اماکن ورزشی و همچنین آمایش رشته‌های ورزشی برای سالمندان و تخصیص امکانات متناسب، آموزش اجتماعی از پدیده تبعیض سنی در پلتفرم‌های مختلف دانشگاهی و غیردانشگاهی به منظور رفع فقدان دانش عملکردی و آمایش و ترکیب بندی سنی در محلات و برنامه‌ریزی‌های لازم با توجه به آن در راستای ترویج فعالیت بدنی سالمندان از پیشنهاد‌های پژوهش حاضر می‌باشند.

محدودیت‌ها

این مطالعه به دلیل طراحی کیفی و تمرکز بر یک زمینه فرهنگی خاص، که ممکن است به طور کامل نمایانگر تمام دیدگاه‌های جهانی نباشد، محدود شده است. مطالعات آینده می‌توانند این مدل را به محیط‌های متنوع گسترش دهند و کاربرپذیری آن را در محیط‌های فرهنگی یا سیاسی مختلف بررسی کنند.

پیشنهاد برای مطالعات آتی

پیشنهاد می‌شود تحلیلی تطبیقی به منظور شناسایی پدیده تبعیض سنی و نحوه کنترل و مدیریت آن در کشورهایی که مانند ایران در آینده نزدیک با پدیده سالمندی روبرو می‌شوند یا این پدیده را تجربه کرده‌اند، انجام گیرد.

ملاحظات اخلاقی

رعایت دستورالعمل‌های اخلاقی

دستورالعمل‌های اخلاقی به‌طور کامل در این پژوهش اجرا شد. قبل از انجام مصاحبه از مشارکت کنندگان رضایت کامل اخذ شد و نویسندگان متعهد شدند که مشارکت کنندگان در پژوهش در هر زمان از انجام مصاحبه می‌توانند جلسه مصاحبه را ترک کنند.

منابع مالی

نویسندگان این مقاله از هیچ‌گونه منبع مالی برای انجام این پژوهش تامین مالی نشده‌اند.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان سهم یکسانی در آماده‌سازی این پژوهش داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان این مقاله هرگونه تعارض منافی را رد می‌کنند.

تقدیر و تشکر

از همه کسانی که در جمع‌آوری داده‌های این پژوهش و تجزیه و تحلیل آن‌ها مشارکت داشته‌اند تقدیر به عمل می‌آید.

References

- Adib Roshan, F., Peymanizad, H., Talebpour, M., & Pourazzat, A. A. (2020). Images of the Future of Iranian Elders about sport status. *Journal of Sport Management and Development*, 9(3), 53-70. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.4499>] [In Persian]
- Ayalon, L., & Tesch-Römer, C. (2018). Introduction to the section: Ageism—Concept and Origins. *Contemporary perspectives on ageism*, 1-10. [[Link](#)]

- Boudiny, K. (2013). 'Active ageing': from empty rhetoric to effective policy tool. *Ageing & Society*, 33(6), 1077-1098. [Link]
- Butler, R.N. (1975). Psychiatry and the elderly: an overview. *The American Journal of Psychiatry*. [Link]
- Castilla, E.J. (2012). Gender, race, and the new (merit- based) employmentrelationship. *Industrial Relations: A Journal of Economy and Society*, 51, 528-562. [Link]
- Cebola, M.M.J., dos Santos, N.R., & Dionísio, A. (2023). Worker-related ageism: A systematic review of empirical research. *Ageing & Society*, 43(8), 1882-1914. [Link]
- Chang, E.S., Kanno, S., Levy, S., Wang, S.Y., Lee, J.E., & Levy, B.R. (2020). Global reach of ageism on older persons' health: A systematic review. *PloS one*, 15(1), e0220857. [Link]
- Chen, C., & Nakagawa, S. (2023). Physical activity for cognitive health promotion: An overview of the underlying neurobiological mechanisms. *Ageing Research Reviews*, 101868. [https://doi.org/10.1016/j.arr.2023.101868]
- Cherry, K.E., Brigman, S., Lyon, B.A., Blanchard, B., Walker, E.J., & Smitherman, E.A. (2016). Self-reported ageism across the lifespan: Role of aging knowledge. *The International Journal of Aging and Human Development*, 83(4), 366-380. [https://doi.org/10.1177/0091415016657562]
- Cummings, E., & Henry, W.E. (1961). *Growing old*. New York: Basic Books. [Link]
- Eswaran, A., & Meisner, B.A. (2022). Influence of ageism on physical activity prescription for Prediabetes Management. *Journal of Aging and Physical Activity*, 30(5), 880-884. [https://doi.org/10.1123/japa.2021-0199]
- Guba, E.G., & Lincoln, Y.S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, 2(163-194), 105. [Link]
- Hagestad, G.O., & Uhlenberg, P. (2005). The social separation of old and young: A root of ageism. *Journal of Social Issues*, 61(2), 343-360. [Link]
- Iversen, T.N., Larsen, L., & Solem, P.E. (2009). A conceptual analysis of ageism. *Nordic psychology*, 61(3), 4-22. [Link]
- Jin, B., & Harvey, I. S. (2020). Ageism in the fitness and health industry: a review of the literature. *Journal of Aging and Physical Activity*, 29(1), 99-115. [Link]
- Jorkesh, S., & Nazari, R. (2020). Codification of Influential Factor Scenarios for Iranian Elderly Sport Implementing Scenario Wizard. *Journal of Sport Management and Development*, 9(3), 2-15. [https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.4371] [In Persian]
- Keshkar, S., & Mohammadi, Z. (2022). *Marketing strategies for reaching Iranian older adults: A social network based on physical activity promotion*. Sport Marketing in a Global Environment (pp. 14-33). Routledge. [Link]
- Kalashi M., Eydi, H., Abbasi, H., & Foroughi, B. (2021). Relationship between time preferences and risk preferences with behavioral changes in participation in sports and physical activities. *Journal of Sport Management and Development*, 11(3), 46-68. [https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.6677] [In Persian]
- Ko, Y., Han, S.Y., & Jang, H.Y. (2021). Factors influencing suicidal ideation and attempts among older Korean adults: focusing on age discrimination and neglect. *International journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1852. [https://doi.org/10.3390/ijerph18041852]
- Kokorelias, K.M., Chau, V., Wijekoon, S., Singh, H., & Harris, M.T. (2024). Strategies for equity, diversity and inclusion in geriatric healthcare professional curricula: A scoping review protocol. *Plos One*, 19(10), e0307939. [https://doi.org/10.1371/journal.pone.0307939]
- Levy, B.R. (2009). Stereotype embodiment: A psychosocial approach to aging. *Current Directions in Psychological Science*, 18, 332-336. [https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2009.01662.x]

- Mahmoodzadeh, H., Aghayari Hir, t., & Hatami, D. (2022). Study and Analysis of the Elderly Population of Iran. *Geographical Research*, 37(1), 111-125. [<https://doi.org/10.29252/geores.37.1.111>] [In Persian]
- Manning, K.M., Hall, K.S., Sloane, R., Magistro, D., Rabaglietti, E., Lee, C.C., ... & Morey, M.C. (2024). Longitudinal analysis of physical function in older adults: The effects of physical inactivity and exercise training. *Aging Cell*, 23(1), e13987. [<https://doi.org/10.1111/accel.13987>]
- Marques, S., Mariano, J., Mendonça, J., De Tavernier, W., Hess, M., Naegle, L., Peixeiro, F., & Martins, D. (2020). Determinants of Ageism against Older Adults: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 2560. [[Link](#)]
- Massie, A.S., & Meisner, B.A. (2019). Perceptions of aging and experiences of ageism as constraining factors of moderate to vigorous leisure-time physical activity in later life. *Loisir et Société/Society and Leisure*, 42(1), 24-42. [[Link](#)]
- Menkin, J.A., Smith, J.L., & Bihary, J. G. (2022). Brief Anti-Ageism Messaging Effects on Physical Activity Motivation Among Older Adults. *Journal of Applied Gerontology*, 41(2), 478-485. [[Link](#)]
- Milton, K., Gomersall, S.R., & Schipperijn, J. (2023). Let's get moving: The Global Status Report on Physical Activity 2022 calls for urgent action. *Journal of sport and health science*, 12(1), 5. [<https://doi.org/10.1016/j.jshs.2022.12.006>]
- Mohammadi, Z., Kashkar, S., & Baqeri Shahlaei, J. (2020). The role of goal setting, customer segmentation, and positioning in promoting sports for the elderly. *Social Welfare Quarterly*, 77(20), 329-355. [[Link](#)] [In Persian]
- Mohammadi, Z., Kashkar, S., & Baqeri Shahlaei, J. (2023). Challenges and strategies for promoting sports among the elderly using a goal-oriented strategic marketing model. *Sports Management Studies*, 14(74), 73-102. [<https://doi.org/10.22089/smrj.2020.9321.3160>] [In Persian]
- Naegle, L., De Tavernier, W., & Hess, M. (2018). Work environment and the origin of ageism. *Contemporary perspectives on ageism*, 73-90. [[Link](#)]
- Nosrati, P., Momeni, K., & Wahl, H-W. (2023). The relationship between age stereotypes, psychological well-being, and health-promoting lifestyle: The mediating role of awareness of age-related changes. *Psychology of Aging*, 9(1), 45-59. [[Link](#)] [In Persian]
- Norouzi Seyed Hossini, R. (2020). Understanding Lived Experience of Iranian Professional Athletes from COVID-19 Pandemic (A Phenomenological Approach). *Sport Management Studies*, 12(61), 217-240. [<https://doi.org/10.22089/smrj.2020.8854.3014>] [In Persian]
- Pourzarnegar, J., Rajabi Noush Abadi, H., & Alidoust Ghahfarrokhi, E. (2022). Social Media Model in the Development of Sport for All. *Journal of Sport Management and Development*, 12(2), 77-98. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.5738>] [In Persian]
- Rababa, M., Hammouri, A.M., Hweidi, I.M., & Ellis, J.L. (2020). Association of nurses' level of knowledge and attitudes to ageism toward older adults: Cross-sectional study. *Nursing & Health Sciences*, 22(3), 593-601. [<http://dx.doi.org/10.1111/nhs.12701>]
- Rothermund, K., Klusmann, V., & Zacher, H. (2021). Age discrimination in the context of motivation and healthy aging. *The Journals of Gerontology*, 76(2), 167-180. [[Link](#)]
- Scuteri, A., & Nilsson, P.M. (2024). Aging Population: Challenges and Opportunities in a Life Course Perspective. *Early Vascular Aging (EVA)*, 35-39. [<https://doi.org/10.1016/B978-0-443-15512-3.00021-0>]
- Shariati Feizabadi, M., & Moghadam Bagha, S. (2024). Sport and Empowering the Economic Security. *Journal of Sport Management and Development*, 13(1), 114-133. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.7169.1479>] [In Persian]

- Sivaramakrishnan, H., Phoenix, C., Quested, E., Thogersen-Ntoumani, C., Gucciardi, D. F., Cheval, B., & Ntoumanis, N. (2023). More than just a walk in the park: A multi-stakeholder qualitative exploration of community-based walking sports programs for middle-aged and older adults. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 1-17. [<https://doi.org/10.1080/2159676X.2023.2197450>]
- Swift, H.J., Drury, L., & Lamont, R.A. (2016). *The perception of aging and age discrimination*. Technical Report, British Medical Association, Kent, UK, 1-14. [[Link](#)]
- Ubert, T., Forberger, S., Gansefort, D., Zeeb, H., & Brand, T. (2017). Community capacity building for physical activity promotion among older adults—a literature review. *International journal of environmental research and public health*, 14(9), 1058. [<https://doi.org/10.3390/ijerph14091058>]
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs. (2023). *World social report: Leaving no one behind in an ageing world*. United Nations. [[Link](#)]
- Vanleerberghe, P., Claes, C., Campens, J., Verté, D., & De Witte, N. (2024). The mediating role of self-directed ageism on frailty and quality of life in community-dwelling older people. *Discover Social Science and Health*, 4(1), 1-14. [[Link](#)]